

ἀπελθὴς μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Περὶ τῆς νηστείας τῆς τετράδος καὶ σαββάτου ἀφιερωθείσα πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον καὶ πανκιδειμώτατον Ἀλέξανδρον Βαρκότζη, ἑλληνοσυγγραστί.

Καὶ τοιαῦτα μὲν εἰσὶν ὅσα ὁ ἀοιδίμος ἐκεῖνος συνέγραψε, καίτοι ἕνεκα τῶν καιρικῶν περιστάσεων δὲν ἐδυνάθη νὰ δημοσιεύσῃ μετέφρασε δὲ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν τὰ ἐξῆς συγγράμματα,

Μέθοδον ἀστρογνομίας, διδάσκουσιν τὴν ἄνευ σφαίρας ἢ πίνακος οὐρανίου γινῶσιν τῶν διασημωτέρων ἀστέρων τῶν ἐν τῷ τῆς Οὐγγαρίας ὀρίζοντι φαινομένων· ἐκ τῆς Λατινικῆς. Διάλεξιν σύντομον καὶ εἰλικρινῆ περὶ τοῦ γένους τῶν Σέρβων τῶν κακῶς λεγομένων Ράσκιανων ἐκ τῆς Λατινικῆς.

Βιβλιοθήκην πολεμικὴν, διαλαμβάνουσιν περὶ πάντων τῶν διδασκάλων τοῦ γένους ἡμῶν, οἵτινες κατὰ τῆς τῶν Λατίνων δόξης συνέγραψαν περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἐκ τῆς Λατινικῆς.

Στοιχεῖα Γεωγραφίας, ἥτοι μέθοδον σύντομον καὶ ῥαδίαν πρὸς κατάληψιν τῶν πρώτων ἀρχῶν τῆς Γεωγραφίας, ἐκ τῆς Λατινικῆς.

Κορνήλιον Νέπωτα, περὶ τῶν ἐπισήμων στρατηγῶν τῶν Ἑλλήνων, ἐκ τῆς Λατινικῆς.

Ἀρχαῖα ἀπομνημονεύματα, ἥτοι τρία κατὰ Λατίνων συγγραμμάτια, τουτέστι Μιχαὴλ τοῦ Κηρουλαρίου, πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, Κλήμεντος ἀρχιεπισκόπου Ἀχρὶδῶν καὶ Νικήτα Στηθάτου κατὰ τῶν Λατινικῶν Ἀζύμων, ἐκ τῆς Λατινικῆς.

Ἱστορίαν τοῦ ΙΗ΄ αἰῶνος, περὶ ἐπιστροφῆς τῶν ἐθνῶν εἰς τὸν Χριστιανισμόν ἐν τε τῇ Εὐρώπῃ, Ἀσίᾳ, Ἀφρικῇ τε καὶ Ἀμερικῇ, ἐκ τῆς Λατινικῆς.

Ἰωάννου Κορμενίου γραπτὸν λόγον ἐκ τῆς Λατινικῆς μετὰ καὶ Οὐγγρικῆς παραφράσεως

Συνοπτικὰ ἀξιόμνημόνευτα συμβεβηκότα τοῦ Ρωσοτουρκοῦ πολέμου τῶν ἐτῶν 1769 καὶ 1770, ἐκ τῆς Γαλλικῆς.

Ἱστορίαν Στεφάνου τοῦ Μικροῦ, τοῦ τρίτου ψευδοπέτρου αὐτοκράτορος τῆς Ρωσίας, ἐκ τῆς Γαλλικῆς.

Θεολογίαν Ἀστρονομικὴν, ἥτοι ἀπόδειξιν τῆς ὑπάρξεως καὶ τῶν προσόντων τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς ἐρεῦνης καὶ περιγραφῆς τῶν οὐρανῶν, ἐκ τῆς Γαλλικῆς.

Δημητρίου Καντεμίρου, ἡγεμόνος Μολδαβίας

συμβεβηκότα ἀξιόμνημόνευτα τῶν ἐν τῇ Βλαχίᾳ Καντακουζινῶν καὶ Βραγκοβάνων, ἐκ τῆς Γερμανικῆς, ἐξεδόθησαν ἐν Βιέννῃ τῷ 1795.

Ἱστορίαν Χρονολογικὴν τῶν Παπῶν ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, μέχρι Πίου τοῦ Ε΄, ἐκ τῆς Γερμανικῆς.

Ἐλευθερίου τινὸς καὶ ἀπροσωπολήπτου Οὐγγρου διάνοσιν τοῦ ζητήματος περὶ τοῦ εἰς τίνα ὑπόληψιν πρέπει νὰ ᾔηεν οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν Οὐγγρίαν, μετὰ τῶν ἐκεῖ κατοικοῦσων λοιπῶν γενεῶν καὶ τίνα συναφεῖαν ἔχουσι μετὰ τῶν Σέρβων, ἐκ τῆς Γερμανικῆς μετὰ πλείστων ὑποσημειώσεων.

Ἱατρικὰς παραινέσεις, εἰς ἃς περιέχονται τὰ πλέον συνεχέστερα πάθη, τὰ σημεῖα καὶ αἱ ἱατρεῖαι αὐτῶν, ἐκ τῆς Οὐγγρικῆς, τυπωθείσας δ' ἐν Πέστη τῷ 1787.

Ἱερὰν ἱστορίαν τῆς παλαιᾶς καὶ νέας Διαθήκης εἰς χρῆσιν τῶν ἀρχαρίων ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ τὸ πρῶτον μὲν ἐν Πέστη τῷ 1787 τυπωθείσαν, τὸ δεῦτερον δ' ἐν Βιέννῃ, τὸ τρίτον ἐν Βουδῇ καὶ τὸ τέταρτον αὖθις ἐν Βιέννῃ.

Διατριβὴν περὶ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ ἐτέρων τινῶν γλωσσῶν, συγγραφείσαν Οὐγγρικῇ παρὰ Ἰωσήφ Πάτζαλη.

Πολιτικὴν κατὰστασιν τῆς Οὐγγαρίας ἐκ τῆς οὐγγρικῆς καὶ τέλος διαλόγους οὐγγρικοὺς καὶ ἀπλοελληνικοὺς.

Ἡ ἀπαρίθμησις αὕτη τῶν πολυχρίμων πρωτοτύπων τε συγγραφῶν καὶ μεταφράσεων τοῦ ἀοιδίμου Ζαβίρα ὑπάρχει ὁ καλλίτερος ἐπαινος τῆς παιδείας καὶ φιλοπονίας αὐτοῦ· δυστυχῶς ὁ ἐπισυμβὰς εἰς αὐτὸν τῇ 28 Αὐγούστου 1804 θάνατος δὲν τῷ ἐπέτρεψε νὰ φέρῃ εἰς πέρας καὶ ἐκδόσῃ πάντα ταῦτα τὰ συγγράμματα, καὶ ἐστέρησε τὴν μὲν ἐθνικὴν φιλολογίαν πολυτίμων διανοητικῶν ἔργων, τὸ δὲ ἔθνος ἀνδρὸς ἐν ταῖς μέλιστα ζηλωτοῦ τῆς πατρώας εὐκλείας.

ΕΠΑΜ. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ο ΠΟΛΥΤΙΤΑΟΣ ΔΟΚΤΩΡ, διήγημα μεταφρασθὲν ἐκ τῆς Ἰταλικῆς ὑπὸ Α. Σ. Λιβαθηροπούλου. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἐκ τοῦ Ἑλλήν. τυπογραφείου «Ὁ Νεῖλος», 1864.

Η ΝΥΜΦΗ ΤΟΥ ΝΑΥΑΓΙΟΥ. Μυθιστορικὸν διὰ

ζήμιον *Τιμολέοντος Δ. Αμπελά*. Ἐν Ἑρμουπόλει Σύρου, τύποις Ν. Βαρβαρέσου 1864.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ ἐκ τῆς Σκανδιναυικῆς τοῦ Γάλλου Α. Γεφροῦ, συναρμολογηθεῖσα καὶ ἐπεκταθεῖσα ὑπὸ Μ. Ν. Ἀνυσίου, φοιτητοῦ τῆς Νομικῆς Σχολῆς. Ἐν Ἀθήναις 1864.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΑΣ ΠΑΡ' ΕΛΛΗ-ΣΙΝ, ὑπὸ Π. Χρυσοχόου, ὑφηγητοῦ ἐν τῷ Ἑθνικῷ Πανεπιστημίῳ τῆς χειρουργίας κτλ. ἐν Ἀθήναις 1864.

Ἡ ἱατρικὴ δὲν εἶναι ξηρὰ ὅλως ἐπιστήμη, περιοριζομένη εἰς ἀφαιμάξεις, καταπότια καὶ καταπλάσματα, ἀλλ' ἔχει καὶ τι τερπνόν, φυσιολογικῶς καὶ ἱστορικῶς ἐξεταζομένη. Δυστυχῶς ὅμως οἱ ἡμέτεροι ἱατροὶ ἥκιστα περὶ ταῦτα ἐνδιατρίβουσιν εἴτε διὰ τὴν ἑλλειψιν χρόνου, εἴτε καὶ διὰ τὸ ἀνεπαρκές τῶν ὕλικῶν καὶ πνευματικῶν πόρων· ἀλλ' ὑπάρχουσιν εὐτυχῶς καὶ τινες μικραὶ ἐξαίρεσεις· ὁσάκις δηλαδὴ νέος τις ἀσκληπιᾶδης κριθῇ ἀξίος ὅπως ἀναβῇ τὴν διδασκαλικὴν ἑδραν τοῦ Πανεπιστημίου, συνήθεια ἐπεκράτησε νὰ ἐκφωνῇ οὗτος ἐν εἰδῇ προεισχωγῆς εἰς τὸ μάθημά του λογίδριον, περιστρεφόμενον περὶ τὴν ἱστορικὴν ἢ θεωρητικὴν, οὕτως εἰπεῖν, ἐξέτασιν τοῦ κλάδου τῆς ἐπιστήμης, τὸν ὅποιον ἀνεδέχθη νὰ διδάξῃ. Καὶ μέχρι μὲν τινος ἡ εὐκαιρία αὕτη σπανίως ἐπαρουσιάζετο, διότι εἰς ὀλίγους ἡ πύλη τοῦ Ἑλληνικοῦ τεμένους τῶν μουσῶν ἤνοιγεν, ἀλλ' ἀπὸ τινος οἱ ὑπουργοὶ τῆς παιδείας μεριμνῶντες ὑπὲρ τῆς εὐχεραστέρως διαδόσεως τῶν φώτων ἤνοιξαν ὅλας τὰς θύρας τοῦ Πανεπιστημίου ἀναβοήσαντες τὸ «ὅσοι σοφοὶ προτέλθετε», καὶ ἔκτοτε ὅχι πλέον ἀνὰ εἰς ἀλλὰ φαλαγγίδον εἰσπνδῶσιν οἱ καθηγηταὶ καὶ ὑφηγηταί, ἐπομένως δὲ καὶ συνεχέστεροι γίνονται αἱ ἐναρκητήριοι διατριβαί.

Μία τούτων εἶναι καὶ ἡ προκείμενη ὑπὸ τοῦ κυρίου Χρυσοχόου, πᾶν ἐπιμελῶς ἐκπονηθεῖσα, ἐν ἣ ὁ συγγραφεὺς ἀνατρέγων εἰς τὰς πηγὰς τῆς ἱατρικῆς ἀνευρίσκει ὅτι ἡ γνῶσις τῆς χειρουργίας προϋπῆρξε τῆς γνώσεως τῆς ἄλλης νοσολογίας, καὶ ὅτι ἡ ἱατρικὴ ἐν γένει ἀνεπτύχθη ἐν Ἑλλάδι κυρίως, ὀλίγιστα δανεισθεῖσα ἐξ Ἀσίας καὶ Αἰγύπτου, ὅπου αἱ τῶν ἐπιστημῶν γνῶσεις ἐν γένει ἐδρίσκοντο εἰς ἐντελῶς νηπιώδη καὶ ἀκατέργαστον κατὰστασιν.

Τὸ ἔργον τοῦ κυρίου Χρυσοχόου τεκμαίρεται πολλὴν καὶ κριτικὴν ἀνέγνωσιν καὶ γλαφυρότητα λεκτικοῦ οὐ τὴν τυχοῦσιν. Εὐχόμεθα δὲ νὰ ἴδωμεν δημοσιεύμενον διὰ τοῦ τύπου ὁλόκληρον αὐ-

τοῦ τὸ μάθημα, πρᾶγμα τοῦ ὁποίου τὴν ἀνάγκην πάντες οἱ περὶ τὴν ἱατρικὴν σπουδασταὶ συναισθάνονται. Πρὸς εὐχαρίστησιν τῆς περιεργείας τῶν ἀναγνωστῶν μας καὶ διὰ νὰ δώσωμεν μικρὸν δείγμα τῆς ἱστορικῆς ἀξίας τῆς πραγματείας τοῦ Κ. Χρυσοχόου ἀποσπῶμεν ἐξ αὐτῆς τὴν ἐξῆς περικοπὴν.

«Οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι γυμνοὶ ὄντες καὶ κακουρούμενοι ἐκ τῆς τραχύτητος τῶν κλιμάτων καὶ τῶν ἀκρασιῶν τῶν καιρῶν, κακουρούμενοι ἐκ προσκρούσεων ἐπὶ σκληρῶν σωμάτων, ἐκ δηγμάτων τῶν ζώων, ἐκ κόπων καὶ γυμνασμάτων βιαίων, ἤρχισαν ἐνωρίς τὴν ἀναζήτησιν τῶν ὑγιαστικῶν μέσων· καὶ ποτὲ μὲν ὑπὸ ἐνστίκτου ὀρμώμενοι, ποτὲ δὲ ὡς κατὰσκοποὶ τῶν περὶ αὐτοὺς συμβαινόντων, κατέφευγον κατὰ μίμησιν τῶν ζώων εἰς φωλεὰς καὶ εἰς σπήλαια, κατέδυσον ἐν τῇ γῇ, διέτριβον εἰς συσσίους καὶ προφυλαγμένους ὑπὸ τῶν ἀνέμων τόπους, καὶ θέρους ὥρα ἐνήχοντο ἐν ὕδατι ψυχρῷ.

Τὸ θαλλερὸν τῶν φύλλων δένδρων καὶ θάμνων ὠδήγησεν αὐτοὺς νὰ ὑποπεύσωσιν ἀναφυκτικὴν καὶ καταπραῦντικὴν τινὰ δύναμιν εἰς τὴν θερμότητα τῆς φλεγμονῆς καὶ τὴν ὀδύνην τοῦ τραύματος· ἡ δὲ κατὰ τύχην πίεσις συνατέλεσεν εἰς τὴν πρὸς ἐπίσχεσιν τῆς αἱμορραγίας τῶν τραυμάτων ἐπινόησιν τῶν ἐπιδέσμων, καὶ ἡ ἐκ τοῦ τραύματος βέουσα ὕλη εἰς τὴν ἀλλοτρίαν αὐτῶν. Ἡ κατὰ τύχην σχέσις ἀποστήματός τινος, καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ ἀνακούφισις τοῦ παθόντος ἐδίδαξεν αὐτοὺς τὴν χειρουργίαν πρὸς κένωσιν ὁμοίων ἀποστημάτων διὰ κέντρου φυτῶν, καὶ ἐφεξῆς τὴν ἐξαγωγὴν διὰφόρων ὄγκων. Ἡ δὲ ἀηδία, ἡ ἀνορεξία καὶ ἡ ἀδυναμία τοῦ πάσχοντος τοὺς ἐδίδαξε τὴν διαίταν καὶ τὴν ἡσυχίαν.

Ὁ Πλούταρχος ἀναφέρει, ὅτι οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι ἐδιδάχθησαν πολλὰ τῆς πατρικῆς χειρουργικῆς ἐκ πολλῶν ζώων, ὡς τοῦ ἐλέφαντος, ἐξελέκοντας μετ' ἐπιτηδεύτητος πολλῆς καὶ χωρὶς ὁλῆσιν καὶ σύντριψιν τὰς ἐμπαγείας ἐν τῷ σώματι τοῦ ἄρδεις. Ὁ δὲ Πλίνιος καὶ Γαληνός, τὸ παρακερτεῖν τὰ ὑποκεχυμένα ἐν τῷ ὀφθαλμῷ, ἐξ αἰγῶς, ἣτις ἀνέβλεψεν, ὀφθαλμοῦ ἐμπαγείας εἰς τὸν ὀφθαλμὸν αὐτῆς. Περὶ τούτου καὶ ὁ Αἰλίκηνος εἰς τὴν περὶ ζώων πραγματείαν τοῦ λέγει· «Ἀγαθὴ δ' ἄρα ἦν ἡ αἰξ καὶ τὴν τῶν ὀφθαλμῶν ἀχλὺν, ἣν παίδες Ἀσκληπιοῦ ὑπόχυσιν καλοῦσιν, ἀκέσασθαι, καὶ λέγονται γε οἱ ἄνθρωποι παρ' ἐκείνης μαθεῖν τόδε τὸ ἔκταμα... ὅταν αἰξ νοή-

ση τὸν ὀφθαλμὸν ἐπιθολωθέντα αὐτῇ, πρόσσεισι βάτω καὶ παραβάλλει τῇ ἀκάνθῃ τὸ ὄμμα νύξαι αὐτό· καὶ ἡ μὲν ἐκέντησε τὸ δὲ ὑγρὸν ἐξεχώρησε, μένει δὲ ἀκνθῆς ἡ κόρη καὶ ὀρᾷ.» Ὁ αὐτὸς Πλίνιος λέγει, (1).

«Τοῦ χελιδονίου φυτοῦ τὴν χρῆσιν, ἰεκ τῆς χελιδόνος θεραπευσάσης τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν νεοσσῶν τῆς· καὶ τὴν ἀφαίμαξιν ἐκ τοῦ ἵπποποτάμου, ὅστις ὁσάκις ὑπὸ πληθώρας αἵματος ἔπασχεν, ἐξήρχετο τοῦ Νείλου ποταμοῦ, προσέτριβεν εἰς τὰς ὀξείας τοῦ βράχου ἐξοχάς, ἢ εἰς ἀκνθωτόν τινα θάμνον, μέχρις οὗ σχίσῃ τὰς φλέβας, καὶ πρὸς ἐπίσχεσιν τοῦ βρόντος ἐκ τῶν πληγῶν αἵματος καὶ θεραπείαν ἐκοιλίστο εἰς λειμῶνα πρὸς ἐπιπωμάτησιν τῶν πληγῶν διὰ τῆς λασπώδους ὕλης.» Ὁ δὲ Γαληνὸς λέγει, (2) τὴν ἀφαίμαξιν ἐξ ἐλάφου, ἥτις, πάσχουσα ὑπὸ φλεγμονῆς τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ πληγωθεῖσα ὑπὸ κέντρου, διατρέχουσα, ἐθεραπεύθη, πυσάσης τῆς φλεγμονῆς. Ὁ αὐτὸς λέγει, τὸ κλύζειν, ἀπὸ τῆς Αἰγυπτίας Ἰβείας πληρούσης τὸ περὶ τὸν τράχηλον δέρμα καὶ διὰ τοῦ ῥάμφους τῆς, ὡς κλυστῆρος ἄσκωμα, θαλασσίου ὕδατος ἢ Νειλέου ἐνείσης ἐαυτῇ ὀπισθεν. Ὡς καὶ τὸ ἐμεῖν, παρὰ κυνὸς πολλάκις τὸν ἐμετον ἐπιτηδεύοντα.

Ἐγὼ γε κύνα πολλάκις εἶδον ἕμετον ἐπιτηδεύοντα, καὶ τὴν Αἰγυπτίαν ὄρνιθα κλυστῆρα μιμησάμενην, ἀνθρώποις δὲ αὐτὰ τε ταῦτα, ὡς ἂν λόγῳ χρωμένοις εὐμηχανώτερα ἅπαντα.» (3) Περὶ τούτου καὶ ὁ Πλίνιος λέγει,

«Λόγος δ' ἔχει τὴν Ἰβιν πρώτην καταδειξάιν κλυστῆρας, ἥπερ ἔθος αὐτὴν ἐαυτὴν κλύζειν, τῷ καμπύλῳ τοῦ ῥάμφους καθάιρουσαν τὸ μέρος, ἵνα τὸ βάρος τῶν βρωμάτων ἀθροίζεται.» (4)

Ὁ δὲ Αἰλιανὸς,

«Αἰγύπτιοι κλύσματα καὶ κάθαρσιν γαστρὸς οὐκ ἐκ τινος ἐπινοίας ἀνθρωπίνης λέγουσι μαθεῖν, διδάσκαλον δὲ σφισι τοῦ ἱάματος τοῦδε τὴν Ἰβιν ἄδουσιν, καὶ ὅπως ἐξεπαίδευσεν τοὺς πρώτους ἰδόντας ἐρεῖ ἄλλος.» (5) Τῶν δὲ σικυῶν ἡ ἐφεύρεσις ἀπὸ τῆς ἐμπειρίας τοῦ μυῖαν τὰς πληγὰς τῶν τραυματιζομένων πρὸς τὸ ἔλκειν ἀπὸ τῆς σαρκὸς καὶ ἐπισπᾶσθαι τὰ ὑγρά, κατὰ τὸν θεῖον Ἱπποκράτην λέγοντα, (6).

«Καταμυθάνειν δὲ δεῖ αὐτὰ ἐξῶθεν ἐκ τῶν φανερῶν· τοῦτο μὲν γὰρ τῷ στόματι λεχηνῶς ὑγρὸν οὐδὲν ἀνασπᾶσαι· προσμυλλήνας δὲ καὶ συστειλάς, πῖεσας τε τὰ χεῖλεα ἔτι δὲ αὐλὸν προσθέμενος, ῥητῖδως ἀνασπᾶσαις ἂν ὅ,τι θέλεις· τοῦτο δὲ αἰσικύει προσβαλλόμεναι ἐξ εὐρέως εἰς στενώτερον ἐστενωμέναι πρὸς τοῦτο τεχνέαται, πρὸς τὸ ἔλκειν ἀπὸ τῆς σαρκὸς καὶ ἐπισπᾶσθαι.»

Ἡ πρώτη ἀνάγκη τῆς συντηρήσεως ὠδήγησε τὸν ἄνθρωπον νὰ προφυλάξῃ τὸ γυμνὸν σῶμά του ἀπὸ τὴν ἐπῆρειον τῆς τραχύτητος τοῦ κλίματος καὶ τῆς ἀκρᾶσίας τοῦ καιροῦ καὶ νὰ περιποιηθῇ καὶ ἀνακουφίσῃ τὰς κακώσεις ἐκ προσκυρούσεων ἐπὶ σκληρῶν καὶ ἀκνθωδῶν ἀντικειμένων, διὰ φύλλων δένδρων καὶ θάμνων καὶ διὰ δερμάτων ζώων. Ὅταν ὠδυνᾶτο ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἢ ἐτραυματίζετο, περιέβαλε τὸ μέτωπόν του, καὶ ἐκάλυπτε τὴν πληγὴν διὰ φύλλων θαλλεροῦ κλάδου δένδρου ἢ θάμνου. Ὅταν συνέβαινεν ἐκ τοῦ τραύματος αἱμορραγία ἢ ρινορραγία τις, ἐπετύγγανε τὴν ἐπίσχεσιν ἢ τὴν ἐλάττωσιν ταύτης διὰ πῖεσεως ἀπλῆς, κατὰ τύχην ἀνακαλυφθείσης, καὶ διὰ παντὸς προστυχόντος ψυχροῦ σώματος, τῆς δ' ἀκατασχέτου αἱμορραγίας τὴν ἐπίσχεσιν διὰ διαρκοῦς πῖεσεως, κατὰ μικρὸν βελτιωθείσης εἰς εἶδος τεχνητῆς ἐπιδέσεως, μεταλλασσομένης ὡς ἐκ τῆς κατάρρεούσης ἐκ τοῦ τραύματος ὕλης. Ἡ σχάσις ὀριμασθέντος ἀποστήματος ἀνεκούφιζε τὸν πάσχοντα καὶ ἐδίδασκεν αὐτὸν τὴν παρακέντησιν. Ὅλα ἐν γένει τὰ ἐξωτερικὰ χειρουργικὰ βοηθήματα, εἴτε ἐμφύτως, εἴτε κατὰ μίμησιν καὶ κατὰ τύχην ἀνακαλυφθέντα, ἐδίδον αὐτῷ πραγματικὴν βοήθειαν. Διὸ καὶ ἐπὶ τούτων ἐστράφη τὸ πρῶτον ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, τὰ ὁποῖα καὶ ἐτελειοποίησε βαθμυδῶν, καὶ ἐπολλαπλασίασε, καὶ κατὰ συνέπειαν ἐγένετο αὐτῷ πρῶτον ἡ τῶν χειρουργικῶν νοσημάτων γνῶσις. Ἄν συνέβαινεν αὐτῷ οὐχὶ νόσος χειρουργικὴ, ἀλλὰ νόσος ἐσωτερικοῦ τινος ὀργάνου τοῦ σώματός του, δὲν ἠδύνατο ταχέως ν' ἀνακαλύψῃ ἱαματικόν τι, ὅπερ ἀπῆτει πολλοῦ χρόνου παρέλευσιν πρὸς κατάγνωσιν τῆς εἰδικῆς ἐνεργείας τοῦ, καὶ δοκιμασίας πολλὰς, ἅπαξ μὲν ἐπιτυχούσας, πλειστάκις δὲ ἀποτυχούσας, καὶ κατὰ συνέπειαν νὰ ἐννοήσῃ τι περὶ νοσήματος κρυμμένου ἐν τῷ ὀργανισμῷ αὐτοῦ, ὡς εὐκόλως ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ καὶ μελετήσῃ τὰ πρῶτα χειρουργικὰ νοσήματα, βοηθούμενος διὰ τῆς ὁράσεως, καὶ νὰ θεραπεύσῃ διὰ τῆς βοηθείας τῆς χειρὸς καὶ διὰ τῶν ἱαματικῶν μέσων, τὰ ὁποῖα ἡ φύσις ἐ-

(1) Βιβ. 8. κεφ. 27.

(2) Εἰσαγωγή.

(3) Περὶ φλεβοτ. πρὸς Ἑρασίστ.

(4) Βιβ. 2. κεφ. 27.

(5) Περὶ ζώων κεφ. 35.

(6) Περὶ ἀρχ. Ἱατρικῆς.

παρουσίασεν εἰς τὰς αἰσθήσεις αὐτοῦ προσφορώ-
τερα καὶ εὐκατέληπτα διὰ τὴν χειρουργίαν. Οὐ-
τω κρίνοντες, δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι ἡ γνῶσις
τῆς χειρουργίας ἦτοι τῶν χειρουργικῶν νοσημάτων
καὶ τῶν βοηθημάτων τούτων προϋπήρξε τῆς γνώ-
σεως τῆς εἰδικῆς νοσολογίας.» Θ.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΟΨΙΣ

ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

II ΓΛΩΣΣΑ ἡ σήμερον πανταχοῦ τῆς Μεγάλης
Βρεταννίας λαλουμένη οὔτε ἡ ἀρχαία καὶ πρώτη
γλῶσσα τῆς νήσου εἶναι, οὔτε ἐξ αὐτῆς κατάγε-
ται, ἀλλ' ἔχει ἐντελὲς ξένην τὴν καταγωγὴν. Ἡ
γλῶσσα τῶν πρώτων κατοίκων τῆς νήσου ταύτης
ἦτο ἀναμφιβόλως ἡ Κελτική ἢ Γαλατικὴ κοινὴ
εἰς αὐτοὺς μετὰ τῆς Γαλατίας, ἐξ ἧς ἐκ πολλῶν
περιστάσεων γίνεται δῆλον, ὅτι συνφασίθη ἡ Με-
γάλη Βρεταννία. Ἡ Κελτικὴ αὕτη γλῶσσα καθὰ
λέγεται πολὺ ἐκφραστικὴ καὶ πλουσία, καὶ οὕσα
πιθανῶς μία τῶν ἀρχαιότερων ἐν τῷ κόσμῳ γλωσ-
σῶν ἐπεκράτει ποτὲ εἰς πολλὰς τῶν δυτικῶν χω-
ρῶν τῆς Εὐρώπης. Αὕτη ἐκλεῖτο ἐν Γαλατίᾳ, ἐν
Μεγάλῃ Βρεταννίᾳ, ἐν Ἰρλανδίᾳ καὶ πιθανώτατα
ἐν Ἰσπανίᾳ, μέχρι τοῦ ἐν τῇ φορᾷ ἐκείνῃ τῶν ἐπα-
ναστάσεων αἰτίνες ἐπηκολούθησαν τὰς κατακτήσεις
πρῶτον μὲν τῶν Ῥωμαίων καὶ μετὰ ταῦτα τῶν
βορείων ἐθνῶν, μεταλλαχθεῖσης τῆς κυβερνήσεως,
καὶ τρόπον τινὰ τῆς φάσεως τῆς Εὐρώπης, ἡ γλῶ-
σσα αὕτη βαθμυδὸν ἐξηλείφθη, τώρα δὲ σώζεται
μόνον εἰς τὰ ὄρη τῆς Οὐαλτίας, εἰς τὰς πετρώδεις
χώρας τῆς Σκωτίας καὶ μεταξὺ τῶν Ἰρλανδῶν,
διότι καὶ ἡ Ἰρλανδικὴ καὶ ἡ Σκωτικὴ καὶ ἡ Οὐαλ-
λικὴ δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ διαφορετικαὶ διάλεκτοι
τῆς αὐτῆς γλώσσης, τῆς ἀρχαίας Κελτικῆς.

Ἡ Κελτικὴ λοιπὸν ἦτο ἡ γλῶσσα τῶν ἀρχαίων
Βρεταννῶν, τῶν πρώτων κατοίκων οὓς γνωρίζομεν
εἰς τὴν νήσον. καὶ ἐξηκολούθησε μέχρι τῆς ἀφί-
ξεως τῶν Σαξόνων ἐν Ἀγγλίᾳ (ἐν ἔτει σωτηρίῳ
550), οἵτινες κατακτῆσαντες τοὺς Βρεταννοὺς δὲν
συνεμίχθησαν μετ' αὐτῶν, ἀλλ' ἐξέβηλον αὐτοὺς
τῶν κατοικιῶν των, καὶ ἐδίωξαν αὐτοὺς καὶ τὴν
γλῶσσαν αὐτῶν ἐντὸς τῶν ὁρέων τῆς Οὐαλτίας.
Οἱ Σάξωνες ἦσαν ἐξ ἐκείνων τῶν βορείων ἐθνῶν τὰ
ὅποια ἐλεηλάτησαν τὴν Εὐρώπην καὶ ἡ γλῶσσά
των, διάλεκτος οὕσα τῆς Γοθικῆς ἢ τῆς Τευτο-
νικῆς πάντῃ δὲ διάφορος τῆς Κελτικῆς ἔθεσε τὰ
θεμέλια τῆς σημερινῆς Ἀγγλικῆς. Καθ' ὅλον δὲ τὸ

μεσημβρινὸν μέρος τῆς νήσου ἐξηκολούθει νὰ ὀμι-
λῇται διὰ μίξεώς τινος μετὰ τῆς Δανικῆς, γλώσσης
τὴν αὐτὴν πηγὴν ἐχούσης τῇ Σαξωνικῇ, μέχρι
τῆς ἀφίξεως Γουλιέλμου τοῦ Κατακτητοῦ. Οὗτος
εἰσήγαγε τὴν Νορμανδικὴν ἢ τὴν Γαλλικὴν ὡς
γλῶσσαν τῆς αὐλῆς, ὅπερ ἔφερεν ἀξιοσημείωτον
μεταλλαγὴν εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ ἔθνους, ἡ δὲ
μετὰ ταῦτα καὶ μέχρι τῆς σήμερον ὀμιλουμένη
Ἀγγλικὴ εἶναι μίγμα τῆς ἀρχαίας Σαξωνικῆς καὶ
τῆς Νορμανδο-Γαλλικῆς, περιέχουσα νέας καὶ
ξένας λέξεις τὰς ὁποίας προϊόντος τοῦ χρόνου τὸ
ἐμπόριον καὶ ἡ μάθησις βαθμυδὸν εἰσήγαγον.

Ἡ ἱστορία τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης δύναται κατ'
αὐτὸν τὸν τρόπον καθαρῶς νὰ ἐρευνηθῇ. Ἡ γλῶσ-
σα ἡ ὀμιλουμένη εἰς τὰς κάτω χώρας τῆς Σκω-
τίας, εἶναι τώρα καὶ ἦτο διὰ πολλὰς ἑκατονταε-
τηρίδας, οὐδὲν ἄλλο ἢ διάλεκτος τις τῆς Ἀγγλι-
κῆς. Πῶς ἀληθῶς, ἡ διὰ ποίων μέσων, ἡ ἀρχαία
Κελτικὴ γλῶσσα ἐξωρίσθη ἀπὸ τὰς κάτω χώρας
ἐν Σκωτίᾳ, καὶ εὔρε καταφύγιον μεταξὺ τῶν ὁρέων
καὶ τῶν Νήσων, δὲν δυνάμεθα τόσον εὐκόλως νὰ
ἀποδείξωμεν, ἢ πῶς παρομοία μεταβολὴ ἔγινεν
εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἐὰν τὸ μεσημβρινώτερον μέρος
τῆς Σκωτίας ὑπέκειτο ἅπαξ εἰς τοὺς Σάξωνας,
καὶ ἐσχημάτιζε μέρος τῆς Νορθουμπερλανδίας, καὶ
ἐὰν ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν ἄγγλων ἐξορίστων, οἵ-
τινες κατέφυγον ἐντὸς τῆς Σκωτίας, ἐπὶ τῶν Νορ-
μανδῶν κατακτητῶν καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις,
εἰσήγαγον εἰς ταύτην τὴν χώραν τὴν γλῶσσαν των
ἥτις μετὰ ταῦτα, διὰ τῶν ἀμοιβαίων σχέσεων τῶν
δύο ἐθνῶν, ὑπερίσχυσε τῆς Κελτικῆς, εἶναι ζητή-
ματα ἀβέβητα, καὶ φιλονεικούμενα, ἡ συζήτησις
τῶν ὁποίων θέλει μᾶς φέρει μακρὰν τοῦ σκοποῦ μας.

Ἀφ' οὗ, ἐτι ἐλέχθη φαίνεται ὅτι ἡ Τευτονικὴ διά-
λεκτος εἶναι ἡ βᾶσις τῆς σημερινῆς γλώσσης.
Εἰσηλθε δὲ μεταξὺ τῶν Ἀγγλῶν ὑπὸ τρεῖς δια-
φόρους μορφάς, τὴν Σαξωνικὴν, τὴν Ἀκτινικὴν καὶ
τὴν Νορμανδικὴν· πᾶσαι δὲ αὗται αἱ μορφαὶ ἀνε-
μίχθησαν ὁμοῦ εἰς τὴν γλῶσσαν ταύτην. Μέγι-
στος ἀριθμὸς λέξεων πρὸς τούτοις ἐλήφθη κατ'
εὐθείαν ἐκ τῆς Ἀκτινικῆς, ἀλλὰ πολλαὶ ἐξ αὐτῶν
πιθανώτατα ἐλήφθησαν διὰ μέσου τῆς Νορμανδο-
Γαλλικῆς γλώσσης, τὴν ὁποίαν εἰσήγαγον Γουλιέλ-
μος ὁ Κατακτητὴς. Διότι ἐπειδὴ οἱ Ῥωμαῖοι ἦσαν ἐπὶ
πολὺ ἐν πληρεὶ κατοχῇ τῆς Γαλλίας, ἡ γλῶσσα
ἡ ὀμιλουμένη εἰς τὴν χώραν ταύτην, ὅτε ἐφώρ-
μησαν οἱ Φράγκοι καὶ οἱ Νορμανδοὶ, ἦτον εἰδός
τι διεφθαρμένης Ἀκτινικῆς μεμιγμένης μετὰ κελ-
τικῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδόθη τὸ ὄνομα τῆς Ῥωμ.